

A „MURAKÖZ“
megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési árak:
Egészévre 4 frt. — kr.
Félévre 2 frt. — kr.
Negyedévre 1 frt. — kr.
A lap szellemi részét illető közlemények a „Muraköz“ szerkesztőségéhez, az előfizetési díjak pedig Fischel Fülöp könyvkereskedéséhez Csáktornyára küldendők.

MURAKÖZ

MEDJIMURJE

„MEDJIMURJE“
Izlazi svaku nedelju
Céna mu je:
Na celo leto 4 frt — kr
Na pol leta 2 frt — kr
Na četvert 1 frt — kr
Sva pisma i pošiljke naj se pošiljaju „Uredničtvu Medjmurja“ a predplata knjižaru Filipa Fischela vu Čakovec.

VEGYESTARTALMU HETILAP | NOVINE ZA MEDJIMURSKI PUK.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP. — IZLAZI SVAKU NEDELJU

Nincs.

Korunk a haladás korszaka. Ideálisták voltak, vannak és lesznek is minden időben. Ezek teremtő lelke adja meg az impulzust a gyakorlati élet vívmányaihoz, reájuk tehát a gyakorlat és a tapasztalat emberének is nagy szüksége van. Helyes ha az erős képzelődő és a tapasztalati tett-képes lélek egy testben találkozik, akkor terem a lélek szépet, dicsőt és hasznosat. Korunk követelménye pedig épen a szépet, a dicsőt a haszonnal harmoniába hozni, ily eredményre kell tehát minden tettünkben törekedni.

Nincs. Igaz, de mennyi hiányzik a sok közül. minek lenni kellene? A nagy költő sokat kiérdemelt, mondjuk kiérdemelt mindent, a mire egy halandó aspirálhat, sokkal többet kiérdemelt a késő utódok előtt irigylésre méltó nagy hire, mint egy szobrot, melyet az idő réz foga előbb utóbb mégis csak megőröl.

Nem emléktáblát, emlék szobrot ma már, ez mulandó valami, s emlékeztető jel olyanok előtt csak, ki történelmünk kimagasló alakjaival hallomás útján foglalkoznak, ilyen megnézi e szobrot de annak jelentőségét fel nem fogja, s legfeljebb csak kalapot emel előtte, magában gondolván e jámbor keresztény kath. hívő szokott köszöntését.

A nagyok emlékeinek megőrkítésére ma már más ut is kínálkozik, filléreinket sokkal méltóbban és üdvösebben használhatjuk fel mint monumentumok emelésével.

Van például megyénkben több oly család ivadéka, kinek ősei halhatatlan érdemeket vívtak ki megyei életünkben, emlékeiknek sok hálaival tartozik a megye, az ország közönsége. Ismerek például egy családot, mely mind, összes vagyonát lezajlott szabadság harcunk sikeréért feláldozta. Vérével, életével küzdött az utódok jólétéért, ma két tagja van életben, s mindegyik küzd a végnyomorral. Nincs rajtok irgalom, nincs rajtok segítség. Urnak született mindegyik, a nehezebb, fárasztóbb testi munkához nem szokott, szellemi munkára ma már nem képes, koldulni nem tud az, ki vatamikor livrés szolgákat tartott. Ma nyomorék, s a legszerencsétlenebb halandó mind a kettő!

De hány van, s mennyi lehet ilyen és olyan, kinek érdemeit nem ismerjük, de kétségtelenül vannak. Ezeket nincs segítség.

Emelünk szabadság szobrot, Arany János, és én nem tudom miféle szobrokat nem, elköltünk ily czélokra ezeket és ezeket, áldozunk a szépművészetnek de haszon nélkül, s ki tudja hány oly nagyunk adta ki lelkét, kinek ivadéka küzd az éh halállal, helyzete készíti a becsület és becstelenség útja közti válogatásra, s midőn az utóbbira tér, beszennyezi tetteivel ősenek szent emléket.

Ha szerencsétlenekeket kell felkarolni, akkor örökitjük meg az ősök emlékét érdemükhez méltólag, ha véginségre jutott ivadékaikat a végküzdéstől megóvjuk.

De erre nem alkalmasak a szobrok, sokkal méltóbbak és üdvösebbek a „szerelet“, a „men“-házak s efféle alapítványok, hol megvonhatják magukat az önhibájuk nélkül tönkre jutott polgártársaink. A szobrok helyett ily intézményekre adakozzunk, kereszteljük el azt például: Petőfi, Eötvös, Deák, Zrínyi stb. alapítványnak. Így hozzuk

kapcsolatba a szépet a jóval, az ideálist a practicussal, s ha mi ily alapon például egy Zrínyi-tápiintézetre gyűjtést kezdenénk, meg vagyok arról győződve, hogy előbb emelődnek emlékének egy palota, mint egy homokkőből faragott emlékoszlop; s a felett sem kétségeskedem, hogy utánzásra is találunk.

Rajta tehát, ne riasszon vissza bennünket a kezdet nehézsége, egyakarát azt mindenkor leküzdji, s mondjuk el most, hogy a mi nincs, az lesz. T - y GY - a.

Nyílt level „egy tanügybaráthoz.“

A „Muraköz“ 43-ik számában „egy tanügy barát“ felvetette azon kérdést, ki az oka annak, hogy az újonnan választott iskolaszék mindeddig nem alakult meg?

A dolog éle — látom — ellenem mint a volt iskolaszék elnöke ellen irányult, s mert az interpellates csakugyan alapos — kötelességem nek ismerem a felvetett kérdésre nyilatkozni.

Az iskolaszéki tagok választása körül követett eljárás ellen felfolyamodás adatván be, ekkor a városbírótól megkeresést vettem, hogy addig, míg a választás jogerőre emelkedik, a volt iskolaszék a törvény által reá rótt jogokat és kötelességeket végezze; ... az 1885. évi október hó 13-án 1499. sz. alatt meg azon értesítést vettem, hogy a közigazgatási bizottság a választási eljárás ellen beadott felfolyamodást elutasította.

A képviselő-testületnek azért, mert sok adót kell fizetnem — én is tagja lévén, tudtommal a közigazgatási bizottságnak érintett határozata a közgyűlésben kihirdetve nem lett ez iránt tehát 1885. évi október hó 29-én szóval kérdést tettem a városbíró urnál, s miután ő maga kijelentette: hogy ez úgy van, tudtommal pedig a közigazgatási bizottság határozata ellen is van jogorvoslatnak helye ... a választási eljárás tehát — nézetem szerint ... még mindig nem emelkedett jogerőre.

Ez oka tehát a meg nem alakulásnak. A felszólalónak pedig válaszul csak annyit: hogy ezen ügyben, a népnevelés szent ügyében a nyilvánosság mellőzésével ha egyenesen hozzám fordul, egész készséggel szolgáltam volna a fenti — ugyhiszem megnyugtató — felvilágosítással s nagyon kár volt neki az „egy tanügybarát“ aláírca alá rejtőzni!

A népnevelés és a magyarosodás érdeke megkívánja, hogy nyílt sisakkal (nem álarczczal) lépünk a küzdőterre.

Csáktornyan, 1885, november 1-én.

ZAKÁL HENRIK
ügyvéd,
az iskolaszék volt elnöke.

Örömmel közöljük a csáktornyai iskolaszék ügybuzgó, érdemteljes és közszeretben álló elnökének megnyugtató sorait. Az érdeklődő „tanügybarát“ nevében egyszersmind kijelentjük, hogy a kérdés éle sem a nagyon tisztelt elnök ur, sem az iskolaszéki tagok, sem más ellen specialiter nem irányult, de nem is irányulhatott, mert ha ez esetben kötelesség mulasztásról van szó akkor azzal különösen a régi iskolaszék épen nem valószínű. Különben is a régi iskolaszék teljesíti az új iskolaszék megalkulásáig hivatalos kötelemait, amint ezt f. hó 2-án is tette; amidőn több ügyben határozott. Ennyit megnyugtatóul az érdeklődőknek.

H I R E K.

— **Kinevezés** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur a csáktornyai áll. tanítóképezde igazgatótanácsához Szakonyi Zsigmond tanácsost alelnökké, Luperszbek József póttagot rendes taggá és Zakál Henriket póttagga nevezte ki.

— **Áthelyezés.** Horváth Márton kursaneczi áll. isk. tanító a rácz kanizsai áll. iskolához helyezettett át, helyébe Kursaneczre pedig Göncz Ferencz palinai tanító nevezettett ki áll. isk. tanítóvá.

— **A perlaki kir. járásbiróság** f. hó 1-én kezdette meg hivatalos működését, mely alkalommal a perlaki templomban ünnepélyes „Veni sancte“ s magyar mise tartott, melyen Molnár Antal esp. plébános s országgyűlési képviselő magyarul hitszónokolt. Ezen mindenesetre örvendetes eseményt s a plébános urnak valóban szép figyelmét a magyar kir. járásbiróság irányában, hazafias örömmel hozzuk nyilvánosságra. Tudtunkkal a perlaki szószékről még soha sem hallatszott az Isten igéje magyarul. Az ut meg van törve. Vajha ezen szép kezdetnek folytatása is lenne s a most már felszaporodott magyar hívők követnék a csáktornyaiak példáját és folyamodnának az érsek úrhoz, hogy ők is legalább minden második vasárnap a vallás vigasztaló szavait saját anyanyelvükön hallhatnák!

— **Csáktornyan** a halottak napja előestéjén ez évben is ezeken és ezeken keresték fel a halottak birodalmát s rótták le kegyeletök adóját eihunyt szereteteik irányában. — Sok család sirboltja a legnagyobb fényvel és pompával volt kivilágítva. A szebbnél szebb korszorukat egész nap vitték ki a sirhalmokra. Délután pedig kocsi, kocsit követte a szt.-mihályi uton, a temetőben pedig valóságos tolongás volt. Az áll. képezde növendékei gyászlobogóval testületileg vonultak ki Bárány Ignác eihunyt igazgató felősiszített sirjához s ott két éneket énekeltek. A kegyelet érzete mellett azonban a megbotránkozásnak is jutott elég jókora osztályrésze. A nyers tömegből egyesek némely siroknál megbotránkoztató észrevételeket tettek, s általában oly magaviseletet tanusítottak, mely épen nem az örök nyugalom helyére való. Városunk elöljárósága nagyon jól tenné, ha ily alkalommal rendőrei közül kirendelne a temetőbe s nem engedné meg, hogy a temető az erkölcs-telenség és durvaság tanyája legyen.

— **A roncsoló toroklob** Muraköz felső vidéken néhány községében oly erős járvány fejlődött, hogy lassanként a gyermekek egész seregét elpusztítja, sőt a felnőttek közül is nem egy áldozat akad. Hogy a baj ily komoly jelleget öltött, annak a nép maga az oka, mert sokáig eltitkolta a bajt. A hatóság most már mindent elkövet a baj lokalizálására és megszüntetésére; bizottságokat küldött ki, kó házakat rendez be, azonban aligha későnem. Orvosok dolgában is elég nagy a baj, mert a csáktornyai orvosok itthon is eléggé el vannak foglalva, mintsem hogy a hegyek közé gyakran mehetnének. A nép már zugolódik. A napokban Csáktornyan is halt el 1 gyermek dyptheritisben.

— **Sertéslopás** Beliczán. F. hó 1-én éjjel Mandl Róbert börtokos kárára óljából 15 darab sertést lopott el 2 gárdinoveczi és 2 rátkai kanász. A károsult cselédei reggel 3 órakor vették észre, hogy a nagyobb mennyiségű sertés állományból a hizók és mala czok, a melyeket a tettesek elhajtani nem voltak képesek, szanaszéjjel vannak az udvaron s kertben. A gyümölcsösnek a mezőre szolgáló szétdőlt kerítése mindent megmagyarázott. A károsult, embereit röktön lóhátra ültette s a drávai és murai hidak és kompokhoz küldötte, hogy az átszállítás Muraköz terü-

letéről megakadályozza, azonban későn, mert a sertések amint a nyomok mutatták, túl voltak már a letenyi hidon. Megérkeztek a csáktornyai zsandárok is, akik a nép tanácsára a gardinoveczi kanászokat keresték fel. Egy suhanczot találtak otthon, társa a murcsákierdőben volt. A kanász-suhancz szép szerével nem akarván vallani, a csendőrök drasztikus eszközökhöz folyamodtak s sikerült a kanász fiut vallomásra bírni, ki megnevezte társait. A csendőrök felkutatták a másik gardinoveczi kanászt is, aki azonban nem akart vallani. A csendőrök megkötözvén a két jómadarat kocsihoz tették őket s Rátkára s innét Tormaföldön hajtaták, a hol elfogták a másik két kanászt is, kik szintén nem akarták a részességet beismereni, Végre a csendőrök sikerült csellel kivallatták a rátkai jómadarakat is. Ugyanis a község háza szobájába zárták a két kanászt, előbb azonban az egyik zsandár az ágy alá bújt. A magukra hagyott kanászok megegyeztek abban, hogy semmi ezin alatt nem fogják büntüket, sem azt hogy hol vannak a lopott sertések, megmondani. Csak ezt akarta az ágy alábíjt csendőr megtudni, ki a kanászok nemcsekély rémulétre előbújt az ágy alól. A sertések közül egyet már megsütöttek, a többi pedig a lenti-zombathelyi erdőbe hajtottak a kanászok. A sertés-lopók a csáktornyai börtönben várják büntetésüket. A csáktornyai csendőrök ügyességüket valóban fényesen igazolták a lopás tettesének nyomozása alkalmával s

elismerést érdemeltek ki maguknak; nevék: Bobánovits Kálmán és Türk Mihály. Mandl úr ispánja: Veszely úr aki folyton a csendőrökkel volt, nagyon elősegítette a tettesek kézrekerítését.

— **Véglegesítés.** A közoktatásügyi ministerium Bauer Józsefet, a csáktornyai polg. iskola tanárát ez állásban végleg meg erősítette.

— **A roncsoló toroklob gyógyítása** érdemében dr. Krasovecz Ignác szakférfiu tollából egy cikket kaptunk melyet jövő számunkban fogunk közölni. Előre is felhívjuk tisztelt olvasóink figyelmét e közleményre! A nép vezetői hasznos szolgálatot tehetnek a pusztuló gyermekesereg érdekében, ha a közleményt megmagyarázzák s annak értelmében fognak eljárni.

— **Kaufman és Simon** hamburgi bankárok mai hirdetésére különösen figyelmeztetjük olvasóinkat. A kinek halála van érdekös, csekély költségű szerencsekísérletet tenni, annak ezt a számos és jelentékeny nyereséggel bíró, államilag biztosított pénzsorsolást legjobban ajánlhatjuk.

SZINÉSZET CSÁKTORNYÁN.

Csütörtökön október 29-én adott „A tölteány”. Czárovecz Péter ur műkedvelői felleptével. Borbola volt Czárovecz ur, ki sok természetes szinpadai képességgel bír, mint ha nem is lett volna más, mint szinész, olyan otthoniasággal mozog a szinpadon. Tetszésre talált való töltánca, melyet azonban daczára a közönség zajos ujjázásának, hihetőleg fáradsága miatt, nem

ismételt. Hanka volt Ács Flóra ki újabb bizonyosságát adta tehetségének. Tarján Erzsébet (Gyarmathy Jánosné) szerepét átérzve személyesítette. Irsay (Kospál allatorvos) szerepét jó komikummal adta. Krassóy (Misso) egy darabig szépen játszott, de többedmagával egyszerre a karzati-közönségnek kezdett el játszani. Mint Panka szépen játszott Tisztiné. A darab hízagos szakadozott volt, s kevés gond volt fordítva a tanulmányozásra. A szerep kiosztás sem volt precíz, mert Olasz jobban megfelelt volna Gyarmathy szerepének (a mint hirdette is volt) mint Siménfalvi és viszont Siménfalvi pedig Bandi.

Keddén november 3-án Irsayné jutalomkátékul adott „A proletárok” című szinmű. A szép számmal megjelent közönség élénk figyelemmel kísérte a jeles mű minden mozanatát. Szépalakításával feltűnt, Tarján Erzsébet, Szeder-vary Camila ki nehéz szerepének minden kis részletét helyes érzéssel domborította ki Irsayné mint Tulipáné, Olaszné mint Bankóné ügyessen vitték szerepüket. Ács Flóra mint Borcsa szakácsné helyes tapintattal adott szerepében szintén jó eredményt ért el. A férfi szereplők közül Kovács (Jankó), Irsay (Zátonyi Bence) Leövey (Mosolygó) Tisztai (Bankó) jól felfogott játékok által tunk ki, míg elnben Krassóy túl buzgalmában karikatúrát csinált Tulipán szobából.

Csütörtökön, nov. 5-én szinre került. Szigligeti E. „Házassági három parancs” című, énekes vígjátéka. A sok humorral írt régi darab mindvégig vig hangulatban tartotta a kis számmal megjelent közönséget. Különösen Irsay (Viola) gyakran megnevetette a közönséget jó ízű tréfáival. Ő tudta szerepét is. Nagyon tetszett még Krassóy (Peti inas) caupletja is, mit a közönség megismételtetett. A többi szerepek is jó kezekben voltak. Ha valami — ugy csak a szerepek nem tudása, zavarta a jól egybevágó játékot.

HORVATSKI DEL „MEDJIMURJA“

Gospodarstvo.

Ako vu stalu novo kupljenu marhu dopelamo, gde već prije smo imali nekuliko glav, tak one navadno se budu svadile i jedna drugu bude odranjivala, tak da slabeša niti do krme nemore dojt. A tomu je jako lehko pomoći, ako slabešoj marhi glavu s špiritusom namažemo; tak se one tak budu lizale, i pobratiju se, kakti ona mala slabeša nebi bila ni stranjska.

Krompirov beteg. Više mesti su opazili to, da ako krompir gnijileti počme, pak onda zdravoga krompira vu suhu komoru metneju i njega s slamom zamečeju; da onda i dalje dober i zdrav ostane makar je već morti počel gnijileti. Tak su došli na to, da neima bolšega vraćva proti tomu, kak dober čisti zrak. Ako si betežnoga krompira pred bratvom nećemo vun zeti, to samo onda moremo vćiniti ako je vreme lépo, čisto, ter ako je možvarno leto, samo vun s njim jer nam celi zagnjili.

Ako meso vu dim hoćemo deti predi ga dobro treba osušiti. Fri-ko meso, koje je v pacu bilo, predi ga moramo dobro oprati vu mlačnoj vodi, pa ga tak moramo deti, da voda z njega vun zcuri. Po tom ga deneju vu zrak, da se od svake strane dobro posuši, pa onda stropam vu dimnjak.

Svinjam, koje krmimo s kuruzom, je jako dobro i koristno za nje, ako njim negda — negda i takvoga kaj damo jesti, kaj njim kuhanje vu želudcu jako pomaže naprimer zelinje, hudi sad i već takvoga kaj. Ako one morti nećeju već jesti ili tuliko nejeju, kak navadno, naj njim damo samo višekrat zelinja, ili sada, taki budu one raj-i jele, to se samo od sebe razume, da njim onda za ono vreme menje kuruze damo kak predi. Po takvim hranjenjem budu one prvo tuste, kak da je samo s kuruzom krmimo i bolše njim je takajše meso.

Seno kakti hrana kokošinja. Svaki zna, da kokoši, tam gde moreju svigde kopaju i bereju zelenu travu. V zimi kad su kokoši na vusko mesto stinjene, kad zobati, kopati nemoreju, neimaju onu dobru hranu, kaj je i za gazdu ne dobro, jer s tem kuruzu mu pojeju, pa zato kokoši su mu itak ne vu dobrim stali-u. Tomu moremo mi pomoći, ako seno tak lepo kak

sećku zrežemo, polijemo to fino zrezano seno s toplom vodom i to sve jedno dve vur stati pustimo. Ako njim ve to damo, tak budu zobale, kak zelenu travu; pa si moremo s kuruzom šparati.

Uništenje korenja. Svaki gospodar i vrtlar pozna onu pogibelj, koja nastane onda, kada agaciju vun skopamo, ili vun na kojoj zemli, ili doma vu vrtu: Onda počme korenje tirati i to svako leto po protuletju pak nismo mogući korenje nikak zaništiti. — A ovo tiranje je svikak škodljivo i kvara nam dela na polju ili vu vrtu. Jeden gospodar piše sledeće: vu njegovim vrtu je celi red bil iz agacije, koje su jako lepo sence dale, jer su preveć guste bile. On je svako drugo drevo tak odžagal, da je ono s zemlom jednako bilo. Vu sredini stebila je jednu luknju napravil, koju je on s petroleumom napunil i na zadnje jako zateknul. Od onoga vremena je već četrtu protuletje minulo, pa tak uređene agacije vun nisu stirale.

Kak moremo s adovno ili drugo mlado drevie proti zajcom obraniti? Jeden gospodar se tužil, da su mu zajci jako veliki kvar vćinili vu sadovnjaku. Dojduću zimu je on sledeće vćinil: Stabla tih malih drev je namazal s onom vodom, vu kojoj se je vapno i galic (modri kamenec) raztalil. Ni samo da nije ni jednoga zajca bilo, nego i hrdja nije bantuvala to mlado drevje. On nam to jako lepo preporuča, gde nam veli i to, da je dobro, vu onu vodu malo maršečke krvi deti.

ZABAVA.

Postanek Balatona.

Jeli bi povedat mi gdo zna,
Kak je Balaton naš postal?
Zakaj mu tak slana voda,
Da se nikom piti neda?
Povem vam ja posluhntite,
I malo se potrpite.

Vu vremenih od zdavnja već prešlih
Orijaši tu su stanovali;
Orijašov, — vilah domovina
Bila j' lépa ova pokrajina.

Tu na sténah čvrstih, kamenitih,
Orijašov grad bil glasovitih.

Bez tepeno sim — tam tu kamenje,
Grada tog su drobno samo zrnje.

A ono tam, kaj Tihany zoveju,
Gde iz turnov zvoni dvéh zvoniju:
Onog brega tam glava najviša,
Golo čelo je mrtvog orjaša,

Dordar bil je sin kralja orja-kog;
Koj propal je srca prejakog;
Ter od ognja prežarke ljubavi,
Ku cutil je pram lépoj Zelindi.

Vilah kčerka, prelepa Zelinda
Bilo blago njegvo i sva nada;
Ku prot volji oca svog je ljubil;
Milost, ljubav oca je izgubil.

Al s čim otec već se tomu protivil,
S tim vručije Dordar je nju ljubil.
Dok srditost oca se uzdigla,
Ter Dordara nevolja je stigla.

Kralj orjašov srdit, strašno gujevni,
Kak vipera, kak gromi ognjni;
Zapoveda ljubljenomu sinku,
Da odjusti iz srca Zelinku.

Sinu kralja treba kći kraljevska,
Siromašna nigdar kći vilinska!
Tam je Rankel za njeg odebrana,
Puna blaga vu svetlih dvorana.

Ali Dordar tog čuti nemore,
Krv mu se meša kak zburkano morje.
Mlado srce gori svetim ognjem;
Nije moć plamna pogasiti vu njem.

Jer on otcu ovak odgovarja.
Na se strašnu srditost obarja:
Netrebam ja blago nit bogatstvo,
Kada v srcu nemam zadovoljstvo.

Naj ti bude sve tvoje imanje
Nigdar neću prositi ja za nje!
Više vrédno srca zadovoljstvo,
Neg priskrba tva i sve bogatstvo.

Blago moje Zelindu mi pusti!
To te prosim sinskom poniznosti.
Toga nišće naj mi nebantuje,
Ak neće, da glave se mentuje!

Rekel Dordar s plemenitom srdom
Ter zaklopil vrata je za sobom.

Ves za čudjen vu gnjevu prestrašnom
Otec stari ostal je na samom.

Dordar niti negledeč kud ide.
V Zelindinom naručju se najde,
Vu zdvojnosti odvuđ išel je tak,
Kak prot nebu ide črni oblak.

Pod nogom mu zemlja je zdrhtala,
Zelinda mu z lica zlo čitala.
Ter batriveč dragog lepa vila
Okol vrata nježne ruke 'bvila.

Pogled njeni blago titrajući
Kak žar sunca oblak tirajući,
Srce, dušu Dordara okrepi
Tak, kak sunce oblake rezcepi.

Grli Dordar Zelindu, celuje;
A vu sebi strašno delo snuje.
Na tiho njoj ovak progovori:
„Nisu gori već tam moji dvori.

Tam gor viher neugoden duše,
Tu v dolini vetrič vgodni puše.
Tu je za me život, tu sve blago,
Tu ja najdem, kaj mi sren drago.

Za kraljevske dvore pitat neću,
Ar pri tebi nahadjam svu sreću!
Tak on blago, nježno njoj govori,
Nezna otec kaj snuje tam gori.

Od gizdavog orijaškog grada
Trublje glas zaruči iznenada;
Zapovedni glas je trublje ove,
Koj Dordara na počinek zove.

Ar navada gori v gradu ta je,
Pred mrak da se svim znamenje daje,
Koji izvan grada gde posluju
Na glas trublje da doma šetuju.

Trublja trubi već i po trikrati,
Neće Dordar glas njeni slušati,
Nejde na on blaženstva tam gori,
Najlepši su njeni vilinski dvori.

Kralju starom kiv zakipi v srcu,
Strašna brazda potegne s' po licu,
Peklen ogenj vuže se mu v duši,
Kog na vile i Dordara vruši.

Tu sramotu pretrpeti neće,
Bojnu spravu hitro na se meće,
Ter nahrupi na vilah dolinu,
Nesmiluje se nit svomu sinu.

Al i vile pripravne su bile,
Ter oružje oštro pograbile,
Ar na čelu Zelinde viteške
Neboje se sile orijaške..

Strela lete, oštre sablje zveče,
Orijaši v smrtnom znoju kriče.
Kralja 'holcg smrtni pot pobije,
Ar tu njemu zadnja vura bije.

Na život i smrt bore se vojske,
Djedjerneše čete su vilinske,
Dok na jenkrat silni otec s sinom.
Zestane se vu tom ognju silnom.

Uz Dordara Zelinda je stala,
Britkom sabljom ljubovca branila.
Tuče stari, zdvojen seče, kole.
Dok Zelinde glava padne dole.

Sablja težka dosegla je tužnu
Dordarovu ljubovcu nedužnu.
Pala ruža prelepa Zelinda,
Baš iz neba tak opadne zvezda.

Dordar v gnjevu, zdvojnjoj srditosti.
Nepozna već otca vu zdvojnosti,
Grozovitim oružjem zamahne,
Orijašov kralj mrtev opadne.

Orijašov kralj gizdav, čemerni,
S braćom leži tam na zemlji črni,
Tam vu morju krvi počivaju,
Vekovečni sanak tam snivaju,

Tela njihva na kup nagnjena,
Od onda su već okamenjena.
Balatona prek tam lepi viški,
Bregi su od mitvih tel orijaških.

Orjaši tak su preminali.
Grada njihvog sledi su zginuli,
Samo Dordar vživljenju je ostal,
Ki Zelinde udes bu vek plakať.

Pod Tihanyem izpod one hridi
Oko njegvo tam se jošće vidi,
Koje suzi, teče prez prestanka,
A teč hoće do sudnjega danka.

Iz suz njegovih, koje već je stočil,
Potočić je tam doli iztočil,
Po dolini vilinskoj se zlejal
Ovak braća Balaton je nastal!

GJURO GERENCŠÉR.

Kaj je novoga?

— **Poluotok Balkan** je još navek vu starim položaju. Monarhe nečeju dopustiti, da on koj bunu napravi, da bi on dobil, a Serbia i Grčka da nikaj nebi dobila Velike Monarhe nedelaju jedna proti drugoj, nego sve skup hočeju mir i staru pravicu. Naša kraljevina, tojest Monarchia, ima lepo odredjenje vu tom poslu.

— **Vandranje vu Ameriku**, bude čisto doli došlo: Do vezda su mnogi iz naše domovine vun išli vu Ameriku, osobito pak slovaki. Vezda su tam (vu Ameriki) takve zakone donesli, da one vandrance, koji nikaj nemaju nesmeju međ sebo vzeti, nego oni parobrodi koji su je dopelali, dužni su je i nazad odpelati. A Nemačka opet nedopusti, da takovi siromaki tam vu Nemačkoj ostanuju, nego pomoreju ravnateljstva nje vu njihovu domovinu dimo odpelati.

— **Belgrad.** Štuke iz Belgrada su ove dane vnoć odnesli na parobrodu „Belgrad do Dolny“ — vu Bilanovac a od onud budu proti Viddin išli. Tak čujemo, da ovi štuki budu morali čuvat izhodsku stran Srbije proti bulgarske flotije. Na sve okolo se čuje onaj glas, da serbski šeregi budu proti Viddin — a vlahski regimenti pak proti Silistrie išli.

— **Vu Ghymes-Kostulanju** se je sledeće čudnovito dugovanje dogodilo. Pinter Imbri se je jako dopal susedov pajcek, tak da je jenput zakrinul „Da bi ov pajcek moj bil, najjenput bi si jednoga prsta dal odrezati.“ Sused to čuje, pruži mu ruku, da gilita. Sused Miška zeme baltu, Pinter dene prsta na pocek i furt govori: „Reži samo, reži samo, bude moj pajcek.“ Miška odreže mu falaček prsta a ve prosi Pinter pajceka. Ali sused je rek e l da za tak mali falaček mesa neda svojega pajceka. Pinter je zato zatužil Mišku i čekamo čiji bude pajcek?

Tolvajska banda. Vu dolnoj Štajerskoj i Krajne su celu tolvajsku bandu našli. Oktobar 26-ga je Papesch Martin tam stanujući gazda s svojom celom obiteljum na polje išegde su celi den delali. Na večer dođu dimo i baš su svoju večernju molitvu molili, kak se najjenput vrata odpreju i vu sobu peta čvrsti ljudi stupili s revolverami. Siromaškuk obitelj su najjenput svezali, 2000 frti odnesli njim. Med tem se je Papesch oslobodil, odvezal se je, i takajše svoju obitelj je razvezal; nato odbeži k žandarom i prijavi njim celi dogodjaj. Oni hitro za tolvaji i onu noć su jednoga prijeli. Taj isti je bil Mocilnik takajše jeden gazda. Ne dugo su i drugoga prijeli: Podvensek Matjaša iz Trojane, gde mu je melin i celo gospodarstvo. Za dva dane su tem tolvajem vođu Sapotnika prijeli.

— **Tolvaji na željeznici.** Jeden činovnik iz Beregsasa Böme Gjula, koj je na izložbi bil nekuliko danov, putuje dimo i kartu je zel do mesta Serenčig. Pri sebi je imal 280 frtov. koje je on s pazlivosti vu jednu svilnu mošnjju zametal i pod rubaču del, jer je načuput čul od svakojačkih tolvajov s kojimi se človek skup zide, kada

putuje. Do Hatvana je jedino putoval Ali pri Hatvanu se sedneju opet dva stranski gosponi vu on coupe, gde je on bil. Za malo vreme on zaspi i kak se zbudi, su već blizu Miškolca bili. On odmah gledi svoje peneze koje je on ni više pri sebi imel. Med onimi tremi je sikak tolvaj bil, koj mu je od mošnje samo pantleka na šinjak obesil.

— **Vu Belici** su 1 novembra v noći dva kanasi iz Gardinovec pak dva iz Ratke pri zemeljskim gospodinu Mandlu 15 svinj vkrali. Ovi su v noći vu dvor došli i sve svinje vun pustili i od njih 15 prek sadnjaka odtirali. Slugi su v jutro taki vidli kaj se pripetilo, pak su gosponu to povedali On je taki ljude poslal k murškimi i k dravskimi mostam i k brodom, morti bi je tam vlovili. Ovi su nazaj došli, jer su nikaj ne vidli i nikaj su ne mogli zeznati. Onda je gospon Mandl po žandare poslal, koji su taki došli. Nešteri poljodjelavci su taki sumnjali, da su tolvaji brščas kanasi bili i to su žandarom povedali Žandari su jednoga kanasa taki prijeli, koj je taki sve povedal i svoje pajdaše imenuval. Nato su i drugoga kanasa iz Gardinovec prijeli, koj je taki pokazal gde stanujuju ovi 2 drugi iz Ratke. Ali ovi nisu hoteli nikaj valuvati, zato su je v jednu hižu zaprili, gde se je već prije jeden žandar pod posteljom skrill, da čuje kaj se budeju spominati. Jeden kanas je drugomu rekel, da naj se nikaj ne boji, pak naj ne reče, gde su svinje, morti još budu slobodni. Na to je žandar spod postelje vun skočil i svezal je obedva, pak su je vu Čakovec dotirali.

— **Priločki kr.** kotarski sud svoje delanje 1 novembra je počel. G. Molnar Antun priločki ešp. i plebanuš je na čast ovog dneva Veni Sankte obdržal, gde je magjarski prodekuval. Rađujemo se, da je ipak jedenput Prelog i dolnje Medjimurje s v o j cil dostigel pak, m. kr. kotarskoga suda dobil. Bog daj, da bude kr. sud Priloku i D. Medjimurju na hasen!

— **Orsačka izložba** se je 4-ga o. m. dokončala. Njeg. Vel. Rudolf, je vu nazočnosti velikih gosponov, ors. činovnikov i velikašov s lepim govorom zatvoril izložbu. Vu onim izvrstnim govoru rekel je Njeg. Vel. kraljevič, da s orsačkom izložbom smo našoj domovini služili, onoj domovini, k kojoj sveti zemlji nas vernost i detčinska ljubav oštro vežeju. Veliki „šljen“ krik se je čulo za ovimi reči i da su srca nazočnih puca bila s veseljem po govoru kaže to, da je Grof Szapary minister dvaput ruku kušiol Njeg. Vel. kraljeviču Rudolfu. Večer ob 7. vuri su predsedniki izložbe i drugi velikaši, pak vnožina ljudstva s mužikom još jedenput izložbu prehodili pak se je izložba koja je našem orsagu tak lepu diku dopri, nesla, zatvorila.

— **Mesečliva dojka.** Iz Londona čujemo ovo strahovito pripečenje Pri jednim zemeljskim gosponu je jedna 17 let stara puca Reynold Alica služila. Ove dane na večer kad su se već svi plegli, čuli su vu drugi hiži ruženje, na kaj su vun išli i vidli su dojku s jednjm 6 mesecov starim detetom da je išla plazila. Nisu ju već mogli zastaviti. Odišla je na nabijze, tam čez oblok vun na krov i tam se šetala. Mamu deteta su vu jednu dalešnju hižu odpravili, da nebi skričom pucu prebučila. Za dojkum su tri ognjogasci išli, koji su ju srečno s detetom skup doli spravili. Dojka je atem odmah jako zaspala i nise zbudila do drugi dan do poldana. Kad su joj pripečenje pripovedali tak se razžalostila, da je zbetežala i morali su ju vu špitalj odpeljati.

Prirečja.

L.

Laž, ako zajtrekuje, redko obeduje,
nigdar skoro nevečerja.

Leže je ljudsko delo kuditi, kak bolše napraviti.

Lesica neda se dvaput vkaniti.

Lončar, lončaru nije nenačuden.

M.

Manguvanje je vse zločestće početek.

Marljiv gospodar čini hitru družinu.

Martin v Zagreb, Martin iz Zagreba.

Med ima vu vustih, a vu srcu čemer.

Mirnih ovec vnogo v štalu vlezne.
Mirno počiva, koj duga neima.
Morati se je po vremenu ravnati.

N.

Na glavi kinč, a vu glavi ninč.
Na ledu grad zidje.
Namérila se je kosa na brus.
Najspametneši more faliti.
Na pognjeno drévo i koze lezeju.
Narava je s malim zadovoljna.
Nepozvanomu gostu je za vrati mesto.
Nespi vsaki koj oči zaprte drži.
Niti lasa na njem ni dobroga.
Ni moči leteti, dok kreljuti nezrasteju.
Nit topel, nit mrzel.
Nije vse zlato, kaj se svéti.
Nije vsaki vesel, koj pleše.

O.

Obečati je gospodski, zpuniti je človečanski.

Od česa vsi govore, rédko je lažljivo.
Ovca po vuku nigdar né sita.
Ovce dati vuku pasti.

P.

Pogibel vuči Boga moliti.
Pečnica je rekla loncu: Eh! kak si črn.

Pokorna glava dva duga obalja, nepokorna nijednoga.

Po poldan je kesno k meši iti.
Pogadjaju se kak pes i maček.

Po smrti kesno se je žaluvati.

Posuditi čini prijatelje, térjati neprijatelje.

Pozna se lisica po repu,
Pravično življenje, dugo življenje.
Praznu slamu nehasni mlatiti.
Preveč nemogu nit kola voziti.
Prijatelov vu sili 50 lehko stane na jeden lot.

Prilika čini tata.
Pri mastni kosti psi se radi posvade.
Pticu je poznati iz popévke.

R.

Rajši denes piše nego zutra kokoš,
Rajši veruvati nego iti pitat.
Rédko se izidu dobra sročca i pamet.
Rédko samo jedna nesreča dojde.
Redko koja šala na dobro izide.
Riba od glave smrdi
Ruka ruku vmiva, obraz obodve.

S.

Samotrejt je Bog po svétu hodil.
Siromak je kada ima, premoguči kada hoče.

Sila kola tere.
Sita mačka dobra lovica, gladna sneha vrla tatica.

Sumljivost prijateljstva čemer.
Sova senici spoganja, da ima velku glavu.
Starost je poštenja vrédna.
Sudec mora obodva vuha jednaka imati
Ském gdo več ima, več želi,
Ském gdo več ima, več trodi.
Ském je buha tusteša, stém pes suheši.
Ském več pije, stém bolje sedja.
Spavajuče pse né tréba buditi.
Spametneši bedastešemu vsigdar brepušča.
Spodoben se spodobnomu raduje.
Spomenek od vuka, a vuk na vrata.

CINA ŽITKA.

Kuruza na vagi	5.50	5.90
Pšenica	7.—	7.50
Hrž	6.50	7.80
Ječmen	6.—	7.—
Zob	6.50	—7—

LOTTERIJA

Bpešt 1885 1. november

40. 12. 7. 43. 66.

Szerkesztő: MARGITAI JOZSEF urednik.

Hirdetések.

Előnyös ügyvivőség ajánlatik.

Ajánlatokat „Agentur“ jegy alatt

Schalek Henrikhez Bécs.

SZÖVETEK női és férfi RUHÁKNAK.

csakis tartós gyapjuszövetből EGY KÖZÉP-TERMETŰ férfi részére

Egy öltözetre	(jö gyapjuszövetből	4 frt 96 kr.
3-10 méter	(jobb gyapjuszövetből	8 " " "
	(finom gyapjuszövetből	10 " " "
	(legfinomabb gyapjuszövetből	12 frt 40 kr.

Peruwient a legfinomabb gyapjuból a legdivatosabb színekben a legújabb NŐI-POSZTÓRUHÁKNAK. ára méterenkint 2 frt 20 — 2 frt 40. Fekete Palmerston — télikabát szövet — tricót. valódi gyapju teli köpenyeknek nők részére méterenkint 4 frt. — Loden női esőköpenyek és ruháknak.

Utazó-Plaidek drbja 4, 5, 8, egész 12 frt-ig. Legfin. öltözéteket nadrág, felső-kabát és eső köpenyszövetek túlfii, Loden, commis Kammgar, Cheviot, Tricot női kendőket: tekeasztal posztókat: peruwient: doskingot ajánl

Alapítottott

Stikarofsky János

... 1866 ...

gyári rektára Brünben.

Minták postabérmentesen küldetnek. Mintalapok a szabómester uraknak bérmentetlenül küldetnek. 10 frton leltüli utánvétel küldemények bérmentve. Allandóan több mint 150,000 o. é. frt. értékű rakiarom van, ennél fogva természetes, hogy nagy világüzletemben sok i egész 5 méternyi posztó-végek maradnak, csakhogy ily posztóvégeket kénytelen vagyok jóval a készitési áron alól tovább adni. Minden józanul gondolkodó ember befogya látni, hogy e kis posztóvégekből minták nem küldhetők, mivel néhány száz minta rendelésénél e végből mi sem maradna, ennél fogva tehát valóságos szédelgés ha posztókereskedési czégekéből mintákat hirdetnek, mert ez esetekben a minták egész darabból és nem végekből valók, ily eljárásnál a szándék ösmeretes. Meg nem felelő posztóvégek kieserlettetnek, vagy a pénz visszaküldetik. Levelezések magyar, német, cseh, lengyel, olasz és francia nyelven fogadtatnak el.

203 10.-20.

NAGY VÁLASZTÉK MENYASSZONYI ÉKSZEREBEN

Alapítottott 1873. évben.

HERLINGER M.

Alapítottott 1873. évben.

óras és ékszerész, Csaktornyán.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát mindennemü

órák, arany, ezüstárak és ékszerekből

legfin. kiállitva, a tárgyak mindegyike a cs. k. fémjelző-hivatal által feltülvizsgálva és fémjelezve van.

Mindennemü

R É G I ÓRÁKAT

ugyszintén

ARANY- és EZÜST TARGYAKAT

javitás végett jöttállás mellett, elvállalok.

Régi tárgyak cserébe a legmagasabb árban átvételemek.

NB: Bátorokodom még jól berendezett optikai áruraktárcmat is a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani

209 36-*

Vidéki megrendelések lelkiismeretesen és pontosan eszközöltetnek.

NAGY VÁLASZTÉK SZÜLETFSNAPI AJÁNDEKOKBAN

500,000

M A R K A

Nyujtsuk a szerengének jobbnkat!

főnyereményt íger kedvük eseben a hamburgi nagy pénztársaság, mely a magyar kormány által jóváhagyott és biztosított.

Eme újabb játékszerzetet előnyös berendezés abban áll, hogy rövid par hó lefolyása alatt 7 sorosban 1,000,000 sorjegy 50,500 nyereménynek ke biztosan történni, ezek között vannak főnyereménye esetleg 500,000 m. a r k a, illetéleg:

1 nyer. a 300,000 marka	26 nyer. a 10,000 m.
1 nyer. a 200,000 " "	56 nyer. a 5,000 m.
2 nyer. a 100,000 " "	106 nyer. a 3,000 m.
1 nyer. a 80,000 " "	283 nyer. a 2,000 m.
1 nyer. a 60,000 " "	512 nyer. a 1,000 m.
2 nyer. a 40,000 " "	818 nyer. a 500 m.
1 nyer. a 30,000 " "	31,720 nyer. a 145 m.
2 nyer. a 20,000 " "	16,980 nyer. a 800.
5 nyer. a 15,000 " "	200, 150, 124, 100, 94, 67,
3 nyer. a 10,000 " "	40 és 20 márkák.

E nyeremények közül az első sorjegy 2000-et foglial magában, összesen 117,000 márkával.

Az első főnyereménye 60,000 marka az emelkedi a 2-dik 60,000 m., a 3. 70,000, a 4. 80,000 m., a 5. 90,000 m., a 6. 100,000 m., a 7. pedig esetlegesen 600,000 spec. 300,000, 200,000 stb. márkák.

A sorjegyek hivatalosan vannak megállapitva, és sorjegyek hivatalosan vannak megállapitva, tehát huzasához:

1 egész eredeti sorjegy ára csak 3 frt 60 kr. fel megved " " " " 1 frt 75 kr. megved " " " " " " 90 kr.

Mindennemü megbiznok, a pénz bekioldás, posta utoni hirteté vagy az összeg utazvétele mellett a leglelkisimereveesenben teljesittemek, a mindennki az állam ömterével ellátott eredeti sorjegyet nálunk saját kezéhez kapja.

E megrendelésekhez a szükséges hivatalos tervezetek huzgen mellékeltemek, melyekből egy a nyeremények beosztása az illeto országgyér, mint szinten az illeto betételek is megállitások a minden huzas után érdekeit felélnétek felhivas nekki megállitjuk a hivatalos huzati lapstromot.

Hivatalra a hivatalos alaptérvet bérmentesen előre is megküldjük, a kérsnek nyilatkozunk nem tetesen esetenben a huzas előtt a sorjegyeknek a pénz visszazorgatitása mellett visszafogadotok.

E nyeremények kifizetése mindig pontosan a az állam jétallam mellett történik.

Cseporozatunk mindig a szerencse kegyelge volt a érdekeit felélnétek gyákran a legnagyobb nyereményeket fizetük ki, többek között: 250,000, 100,000, 80,000, 60,000, 40,000, stb. márkákat.

Egy új, a legszolidabb alapokra fektetett vállalatnak előrelátavolag mindennki a legjelentebb részvételeire lehet bizton számítani a ez órnál fogva kerünk, hogy minden megrendelésnek megfélelősségek megbiznoskat mindensetre

f. 6vi november hó 14 ig

hezánk beküldeni

KAUFMANN és SIMON

bank- és váltó-tizlete Hamburgban.

Ezenel közsönetünk nyitvántuk az eddig ajándékozott bizalomért, a körök a hivatalos tervezet áttekintése által a nagyszere nyerési esélyeiket meggyözödni, melyeket a sorjegyek nyujtsunk. 292 3-

A FÉNYVÉSK.